І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740 Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 97. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 21-го ТРАВНЯ 1959. 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 21, 1959. No. 97. РІК LXVI.

КОНҐРЕС ПОЧАВ ДЕБАТИ НАД БУДІВЕЛЬНОЮ ПРОГРАМОЮ

КОНСЕРВАТИВНІ ДЕМОКРАТИ ПІДТРИМУЮТЬ РЕСПУБЛІКАНЦІВ

Вашинґтон. — 19-го травня Палата Репрезентантів почала дебати над будівельною програмою і вже в найближчому часі має вирішити, який проєкт буде прийнятий в Конґресі: урядовий, який пропонує загально видати на будівельну програму 1,600,000,000 долярів, чи законопроєкт демократичного конґресмена Алберта Рейнса, згідно з яким загальні видатки на будівельну програму мали б винести 2,100,000,000 долярів. У змаганнях за ті два проєкти консервативні демократи готові підтримати республіканців, які противляться надто високим видаткам на будівельну програму, бо кажуть, що це спричинить дальшу інфляцію доляра. Голова Будівельно-фінансової Аґенції Норман П. Месон заявив на пресовій конференції, що проєкт конґресмена Рейнса є „нездоровий і марнотратний". Консервативний конґресмен-демократ із Флориди А. С. Герлонґ вніс третій проєкт, в якому плянує видати на будову домів тільки 1,300,000,000 долярів. Месон хвалив цей проєкт, бо він, на його думку, рахується з фінансовими можливостями країни, і на його основі можна б прийти до компромісу між іншими проєктами. Підтримує цей законопроєкт і провідник республіканської меншости в Палаті Репрезентантів конґресмен Чарлз А. Галлек, який заявив, що і президент Айзенгавер гаряче підтримує плян конґресмена Герлонґа. Сподіваються, що проєкти Герлонґа і Рейнса матимуть таке саме число прихильників. І в цій справі має відбутися голосування вже 20-го травня. Спікер Палати Сем Рейбирн передбачає, що проєкт Рейнса здобуде більшість, можливо він буде прийнятий із деякими поправками. Конґресмен Галлек вірить, що переможе законопроєкт конґресмена Герлонґа, за який висловилося Крайове Товариство Гіпотечних Рад. Але з подібно великими впливами інше товариство, а саме Крайове Товариство Будівничих підтримує законопроєкт конґресмена Рейнса, хоч і пропонують в ньому деякі поправки. Сем Рейбирн сказав, що внаслідок боротьби за ті два проєкти Конґрес може не ухвалити і цього року нового законопроєкту.

Сенатська Комісія пропонує затвердити Стравса на становищі секретаря торгівлі

Вашинґтон. — Після довгої, понад одноТижневої дискусії, сенатська комісія для справ торгівлі, вирішила 9 голосами проти 8 рекомендувати Сенатові затвердити номінацію Луїса Л. Стравса на становище секретаря торгівлі. За затвердження заявилися три демократи і шість республіканців. Після затвердження комісією справа номінації Стравса переходить ще на розгляд і затвердження цілого Сенату. Дискусія в цій справі почнеться вже на другий тиждень. Боротьба за і проти номінації Стравса, який був призначений секретарем торгівлі ще наприкінці мин. року, триває вже від половини січня ц. р. З огляду на рекомендацію комісії прийняту тільки більшістю одного голосу, член комісії сен. Стефен М. Янґ, демократ з Огайо, висловив вимогу, щоб през. Айзенгавер відкликав номінацію Стравса. Водночас із цим у вівторок 19 травня сенатська комісія для закордонних справ започаткувала дебати над справою призначення Оґдена О. Ріда на становище амбасадора ЗДА до Ізраїлю.

Томас Моррей — проти припинювання пробних атомових експльозій

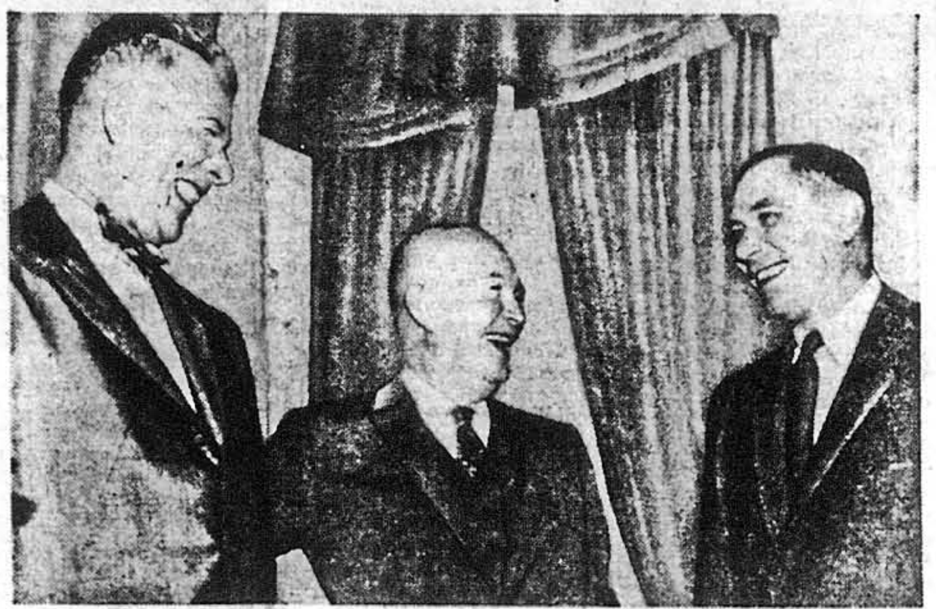
Вашинґтон. — Колишній член Атомової Комісії Томас Е. Моррей вислав окреме меморандум до голови Спільної Конґресової Комісії Атомової Енерґії сенатора Клінтона П. Андерсона, в якому заявив, що „заборона переводити пробні атомові експльозії була б катастрофою для державної безпеки". Моррей заявив, що представники ЗДА в Женеві починають вести політику „відступу від давніших поглядів", і пробують дійти до порозуміння з СССР в справі заборони переводити пробні атомові експльозії. На думку колишнього члена, а теперішнього дорадника атомової комісії „ЗДА повинні продовжувати атомові пробні вибухи", бо це скріплює збройні сили цієї країни і одночасно відстрашує ворога.

Американський журналіст дістав пашпорт до комуністичного Китаю

Ню Делі. — До столиці Індії прибув американський журналіст Вінсент Шіен в дорозі до комуністичного Китаю, до якого він — у дорозі винятку — дістав пашпорт від державного департаменту. Шіен є закордонним кореспондентом від Вестінґгавз Бродкестінґ Компані і має замір — якщо дістане дозвіл від китайських комуністів — відчинити в Пейпінґу бюро тієї радіо-пресової аґенції. Одночасно з Шіеном дозволено на виїзд до комуністичного Китаю кол. губернаторові Ню Йорку Авереллові Гаррімановi, який тепер перебуває в Москві. Його просьбу в цій справі, звернену до державного департаменту, поладнав сам державний секретар Гертер, дізнавшись про неї в Женеві, де він перебуває на конференції міністрів закордонних справ.

МЕКЕЛРОЙ ВИРІШИВ НЕ РИЗИҐНУВАТИ ЗІ СТАНОВИЩА СЕКРЕТАРЯ ОБОРОНИ

Вашинґтон. — Ніл МекЕлрой, секретар оборони, подав до відома, що він відмовився від пляну резиґнувати із свого становища восени цього року. Не зважаючи на цю його відмову, в політичних колах Вашинґтону обміркову ють далі можливість зміни на становищі секретаря оборони. Евентуальним наступником МекЕлроя мав би бути Томас С. Ґейтс, що його востаннє призначено заступником МекЕлроя, на місце покійного Доналда А. Кворлса. Підсилив усі ці здогади МекЕлрой своєю заявою в розмові з журналістами під час відлету до Женеви, в якій ствердив, що він обіцяв през. Айзенгаверові залишитися на становищі секретаря оборони аж до того часу, поки не буде ухвалений і готовий до здійснювання новий бюджет на 1959-1960 рік. У своїй розмові з журналістами МекЕлрой ствердив ще що треба більше часу, щоб Томас С. Ґейтс увійшов у виконування своїх обов'язків. У вівторок дня 19 травня МекЕлрой і Ґейтс відвідали разом президента Айзенгавера і відбули з ним конференцію, після чого, вже увечорі цього ж самого дня, секретар оборони МекЕлрой відлетів літаком до Женеви, щоб взяти участь у конференції міністрів закордонних справ. Під час його відсутности обов'язки секретаря оборони виконуватиме Ґейтс. Водночас із найменуванням Ґейтса на становище заступника секретаря оборони дорадником секретаря оборони призначено адмірала В. Радфорда, що тепер перебуває на пенсії. Радфорд мав би заступати хворого тепер ген. Натана Ф. Твайнінґа, голову об'єднаних шефів штабу.

Президент Айзенгавер із секретарем оборони Нілом Г. МекЕлроєм (ліворуч) та секретарем фльоти Томасом С. Ґейтсом, юн. (праворуч), що його востаннє призначено новим заступником секретаря оборони.

Особисті прибутки американців в квітні становили $372,700,000,000

Вашинґтон. — Департамент торгівлі повідомляє, що в квітні цього року особисті прибутки американських громадян дійшли до рекордової висоти і становили 372,700,000,000 долярів в річному відношенні, це значить, що впродовж одного місяця вони збільшилися на 9,200,000,00000 долярів. На це збільшення склалися, головним чином, збільшення платень і заробітників, які зросли на 2,700,000,000 долярів, а також і те, що в квітні цього року зросло число затруднених, яке виносило 65,012,000, на один мільйон більше в порівнянні з березнем ц. р. Якщо особисті прибутки будуть із таким самим темпом і надалі зростати, то особисті прибутки в цьому 1959 році дійдуть до суми 374-ох більйонів долярів в річному відношенні. Але деякі економісти передбачають, що темпо зросту економіки буде йти повільно вгору, без надзвичайних бумів (пожвавлень).

Мічелл передбачає працю для всіх шкільних випускників

Вашинґтон. — Секретар праці Джеймс П. Мічелл звернувся окремим відкритим листом до всіх тих, які в цьому році кінчають свою шкільну освіту або свій вишкіл, і запевнив всіх цьогорічних шкільних випускників, що всі вони легко дістануть працю, бо є багато вільних місць для дійсно фахових працівників. Але секретар праці пригадав всім молодим людям, що вони повинні дбати про те, щоб стати дійсними фахівцями, бо збільшується механізація праці, під час якої будуть в першу чергу затруднені ті, які матимуть фаховий вишкіл. Навіть під час недавньої рецесії в економіці не тратили праці ті, що були фахівцями.

Український Пласт готується до участи у Світовому Джемборі Скавтів на Філіппінах

Ню Йорк. — В часі від 17 до 26 липня ц. р. біля Манілі на Філіппінах відбудеться Десяте Світове Скавтське Джемборі. Український Пласт одержав запрошення до участи в цьому Джемборі від філіппінської скавтської асоціяції і від Міжнародного Скавтського Бюра. З уваги на велику віддаль, Український Пласт й Україну репрезентуватиме на Світовому Скавтському Джемборі Крайова Пластова Організація в Австралії, яка вже від довшого часу приготовляє свою делеґацію для виїзду на Філіппіни. Український Пласт в Австралії нараховує під сучасну пору 589 членів у чотирьох уладах — новацькому, юнацькому, старшопластунському і сеньйорському. На Крайовому з'їзді українських пластунів Австралії, що відбувся в дні 27—30 березня ц. р., головою Крайової Пластової Організації був переобраний пл. сен. кер. А. Жуківський і Крайовим Командантом Пластунів пл. сен. кер. М. Маренін та головою Крайової Пластової Ради обрано пл. сен. інж. М. Осідача. Тому, що пластова організація в Австралії не має відповідних засобів на покриття всіх коштів, зв'язаних із участю української репрезентації у Світовому Скавтському Джемборі 1959 року, Головна Пластова Булава у ЗДА і в Канаді проголосили збірку додаткових фондів на висилку репрезентації Українського Пласту до Філіппін.

Бразилійський ясновидець передбачає повстання в Україні

Український тижневик у Бразилії „Хлібороб" повідомляє, що по містах тієї країни їздить ясновидець сеньйор Філіппе, який говорить людям про те, що він „бачить". Бувши в Куритибі він передбачав таке: „Вже живе людина, яка підійме та очолить повстання проти Москви в Україні Грузії, Вірменії і Білорусі. Та людина народилася в українській місцевості на кордоні з Кавказом. Боротьба буде дуже жорстока й крива. У висліді Україна, Грузія, Вірменія та Білорусь здобудуть самостійність, а Росія надзвичайно ослабне і більше не буде імперіялістичною потугою, та не загрожуватиме всьому світові, як тепер". Ясновидця спитали, хто є той українець. Філіппе відповів, що ім'я, прізвище й місце народження йому відомі, але з уваги на безпеку того майбутнього провідника не може того виявити.

Захід виготовив проєкт мирового договору з Німеччиною

Женева. — Три західні міністри закордонних справ виготовили 10 принципів, які повинні лягти в основу мирового договору з Німеччиною. Західні міністри зробили це у відповіді на закид совєтського міністра Громика, що — мовляв — Совєти пред'явили готовий проєкт мирового договору з Німеччиною (чи пак „двома Німеччинами"), а „де ваш мировий договір?" Цей теперішній західній проєкт схоплений в 10-х точках. У перших двох точках стверджується, що мировий договір має бути переговорюваний і підписаний з всенімецьким урядом та що прелімінарні переговори мають бути ведені між чотирма великодержавами і всенімецьким урядом. У сьомій точці говориться про те, що мають бути застосовані заходи безпеки такі, як вони схоплені в західньому пляні про ступневе з'єдинення Німеччини і про безпеку Европи. В останній точці признається Німеччині свободу вирішити, які політичні й військові умови Західньої чи Східньої Німеччини мають бути збережені надалі та взагалі, що вона захоче перейняти з усяких інших умов кожної з двох теперішніх Німеччин.

Нассер пропонує конференцію невтральних держав

Каїро. — Президент З'єдиненої Арабської Республіки Ґамаль Абдель Нассер виступив з ініціятивою, щоб „чотири великі невтральні" відбули спільну конференцію. Він має на увазі — Індію, Юґославію, З'єдинену Арабську Республіку й Індонезію. Цю справу обговорювали єгипетський і юґославський міністри закордонних справ на своїй зустрічі 12 травня ц. р. у Маріборі в Словенії. Маршал Тіто, який дав свою згоду на таку концепцію, звернувся дипломатичним шляхом до індійського прем'єра Неру та до індонезійського президента Сукарна. Покищо не наспіла від них відповідь. Зустріч названих чотирьох невтральних державних мужів мала б відбутися в Бріоні в Юґославії, де вже стрічались із Тітом Нассер і Неру. Поштовх до такого задуму дала Женевська конференція міністрів закордонних справ. Тіто і Нассер — інформує преса — бояться, щоб західні великодержави і Совєти не поставили решту світу, особливо невтральні країни, перед такі доконані факти, які не були б їм приємні.

Справа Тибету вплинула на зміну підходу Індії до комуністичного Китаю

Ню Делі. — Повстання в Тибеті й брутальна комуно-китайська поведінка супроти тибетського народу формально не змінила існуючих взаємин між Індією і комуністичним Китаєм. Вони надалі базуються на 5-х ославлених пунктах „співіснування" та невтручання у внутрішні справи. Взаємна полеміка й закиди китайських комуністів та індійців затихли і вся проблема Тибету ніби зійшла з денного порядку в Індії. Проте, за твердженням західньої преси, цей „епізод" матиме далекосяжні наслідки на становище індійського уряду та громадянства до комунізму взагалі та свого китайського сусіда зокрема. По-перше, індійці позбулись легковаження свого північного державного кордону і мусять рахуватися з можливостями таких нових „ускладнень", які вимагають нового військового планування. По-друге — не зважаючи на „співіснування" з комуністичним Китаєм, в Індії настало недовір'я супроти того співіснувального сусіди і те недовір'я вже не минеться. Врешті, ця справа відіб'ється і на внутрішньо-індійських відносинах, бо індійське громадянство усвідомило, що комуністична партія в Індії — це насправді прислужники закордонних центрів в Пейпінґу і Москві, які в критичних моментах не солідаризуються з цілим народом, а вислугуються чужинецьким інтересам. — Тим часом до Індії наплило 12.000 втікачів із Тибету, здебільша молодих людей, які лякалися, що в ході комуно-китайських репресій включать їх до китайської армії або вишлють до Китаю на примусові роботи.

Альжирські націоналісти шукають посередництва короля Марокко

Рабат — Три члени закордоного уряду альжирських націоналістів прибули до столиці Марокко Рабату й перевели пів годинну нараду з марокканським королем Мохаммедом V та довші наради з марокканськими міністрами. Хоч про зміст цих розмов не подано ніякого офіційного комунікату, проте західні часописи твердять, що річ іде про посередництво марокканського короля, який з успіхом перевів був боротьбу марокканських самостійників проти Франції за державність своєї країни, але заступає становище, що треба тісно співпрацювати з Францією. Тому не виключають, що Мохаммед V звернеться безпосередньо до президента Шарля де Ґолля і що в цій справі відбудеться конференція де Ґолля з марокканським королем та, можливо, й туніським президентом Бурґібою, що займає в цій справі подібне становище, як Мохаммед.

ЗАХІД ВІДКИНУВ ТРИ ПРОЄКТИ ҐРОМИКА У СПРАВІ БЕРЛІНУ

Женева. — На восьмому пленарному засіданні Женевської конференції міністрів закордонних справ промовляли французький міністер закордонних справ Моріс Кув де Мурвіль, англійський міністер Селвин Ллойд, знову Громико та західньо-німецький амбасадор Вільгельм Греве. Найгостріше виступив французький міністер, який поставив під сумнів, навіщо взагалі західні держави висилювались, щоб у своєму проєкті піти назустріч совєтським вимогам, коли Совєти загалом не схильні поважно ставитись до західніх пропозицій. Він заперечував совєтські пропозиції, щоб спершу підписати мировий договір з двома Німеччинами. Він твердив, що поки нема з'єдиненої Німеччини, взагалі не існує проблема мирового договору з Німеччиною. — Англійський міністер Ллойд підкреслив засадниче становище західніх держав, які тому противляться совєтському становищу щодо підписання мирового договору з двома Німеччинами і перетворення західнього Берліну у вільне місто, бо такі дії — казав він — перечили б основним поняттям про справедливість. Женевська конференція, казав англійський міністер, скликана для справи з'єдинення Німеччини, а не закріплення її поділу. Селвин Ллойд назвав пред'явлений Совєтами проєкт мирового договору з двома Німеччинами „диктатом", що його хочуть Совєти застосувати супроти Німеччини. Він дивувався теж, чому Совєти так накидуються на „гуртовий" характер західнього „пляну миру", коли вони самі, большевики, так само пред'явили свій проєкт в гуртовому вигляді: пов'язавши справи мирового договору з двома Німеччинами та справу Берліну, поклавши тільки на все печатку дальшої тимчасовости. — Західньо-німецький амбасадор Вільгельм Ґреве протестував проти тону, що його вживають совєтський і східньо-німецький репрезентанти, коли вони говорять про Німецьку Федеративну Республіку. Він твердив, що говорення вічно про фашизм, мілітаризм та дух реваншу в Західній Німеччині — це наклепи, якими не можна вести переговорів. Громико, промовляючи знову поверх пів години, не сказав нічого нового, а полемізував тільки з промовами західніх міністрів по лінії совєтських викрутів. — Крім пленарного засідання, в Женеві почались у вівторок приватні зустрічі. У розмові між совєтським і англійським міністрами, Андрей Громико згадав про три можливості розв'язання проблеми Берліну: 1) щоб з західнього Берліну відійшли геть військові ґарнізони трьох західніх держав, 2) щоб до тих ґарнізонів прибавити ще невеличкий совєтський ґарнізон і 3) щоб зверхньою владою в західньому Берліні встановити Об'єднані Нації, які перейняли б ґрантії тамошнього спокою. Західні міністри, дізнавшись про ті пропозиції Громика, відкинули їх, як не сприйнятливі. Проте за твердженням західніх коментаторів, західні міністри закордонних справ, які перебувають в Женеві, прийшли до переконання, що єдина „фіртка", яка залишилась відкритою для дальших переговорів з Совєтами з невеличкою можливістю дійти до якогось порозуміння — це саме справа Берліну. Совєтам ніби не хочеться цілком зривати Женевської конференції, бо тоді відпала б конференція „на вершинах", на якій дуже залежить Хрущову. Тому тепер будуть вестись в Женеві „приватні" розмови між міністрами.

СССР погодився частинно на нову нараду атомових учених

Женева. — Сов. Союз згодився частинно на американську й англійську пропозицію, щоб знову зібрались атомові вчені та видали свою опінію як можна контролювати атомові вибухи у висоті більше як 30 миль, під водою і під землею. Совєти, промовчавши справу контролі вибухів під землею і під водою, погодились тільки на те, щоб додаткова конференція атомових учених розглянула справу вибухів у надзвичайно великій висоті. Згадана американсько-англійська пропозиція мала на увазі видобути з сліпого кута конференцію про припинення дальших атамових дослідів, яка триває в Женеві від 30 жовтня минулого року. Вона застрягла на спротиві Совєтів проти ефективної міжнародної контролі. ЗДА і Англія запропонували підписати тимчасово умову щодо заборони атомових дослідів в повітрі не вище 30 миль. — Совєти відкинули цю пропозицію і наполягали на ґенеральній забороні, але й без певних ґарантій проти зламання умови. Тепер вони, погодившись знову тільки на частинний розгляд можливостей контролі, не хочуть допустити її в цілості. Справа товчеться далі. Женевська конференція для цієї проблеми перервана на час тривання Женевської конференції міністрів закордонних справ.

В АМЕРИЦІ

● **У Меттї,** Кензас, під час жокейських показів на індіянській виставці-ярмарку завалилася трибуна для глядачів, внаслідок чого зазнали ушкоджень 250 осіб, з яких 20 осіб знаходиться в критичному стані. Ця катастрофа сталася вже під кінець показу, коли глядачі виходили з стадіону. Деякі особи падали вниз із висоти 15-ох стіп.

● **В Ню Йорку, Н. Й.,** 6-го червня почнеться конвенція світової організації „Алкоголікс Анонімос", яка нараховує 250,000 членів у 84 державах. Ця організація існує від 1935 року і видає в різних мовах протиалкогольну літературу, між іншим навіть в мові племени зулю.

● **Голова** поштової підкомісії в Палаті Репрезентантів, конґресмен Кетрін Кренеген, закликає батьків і опікунів дітей об'єднатися в поборюванні непристойної і неморальної літератури, яку несумлінні видавці висилають поштою на різні адреси, спричиняючи цим велику шкоду молоді.

● **Внаслідок того,** що Фундація для поборювання пістряка знову опублікувала повідомлення про зв'язок між куренням тютюну і пістряком легень, на нюйоркській біржі впали акції фабрик, які виробляють цигарки і сиґара: акції фірми Рейнолда зменшилися на 4 пункти, Ліґґет енд Маєрс — на два пункти, а Лоріллерд і Америкен Табако — на три пункти.

У СВІТІ

● **Кол. прем'єр Франції,** лідер соціял-демократів, Ґю Молле, прибувши до Ізраїлю на святкування 10-річчя державности, заявив, що президент Шарль де Ґоль уповноважив його скласти запевнення, що Франція виступить з допомогою Ізраїлеві, якщо його державність буде загрожена. Молле, який був прем'єром під час англо-французькоого наїзду на Єгипет, заявив, що він не жалує тодішнього рішення Франції, реалізація якого не вдалася головно внаслідок нездібности Англії перевести плян воєнної кампанії.

● **Англійський маршал Монтґомері,** що спричинив багато неприємностей для Англії і самого себе своїми висловами в радіотелевізійній промові та своєю подорожжю до Москви, виступивши в Оксфордському університеті, заявив, що під час останньої війни Черчилл даремно намагався переконати Ф. Д. Рузвелта, що большевики являють собою смертельну небезпеку для світу. Монтґомері твердив, що найбільшим нещастям західнього світу була дисгармонія між Черчиллом і Рузвелтом, з яких кожний старався говорити з Сталіном у чотири очі.

● **У зв'язку з вінчанням бельгійського князя Альберта** з італійською княжною Паолею, виринули різні правного характеру сумніви. Папа Іван XXIII висловив готовість особисто повінчати молодят, але бельгійський закон визнає тільки цивільне вінчання; до того ж незручно, щоб молоді спершу брали цивільний шлюб у Бельгії, а щойно згодом церковний у Ватикані. Тому, що Ватикан формально суверенна держава, на вінчання міг би прибути останній італійський король Гумберт, свояк молодої. Але він не хоче „перепачковуватись" через територію Італії, куди має заборонений в'їзд.

● **Олябісі Аяля,** 29-річний мурин, кол. студент Колумбійського університету в Ню Йорку, продерся минулої п'ятниці в Женеві через поліційну охорону до державного секретаря Крістіяна Гертера, коли той ішов вулицею до палацу Об'єднаних Націй на конференцію міністрів і вручив йому петицію в справі „визволення чорних в Африці від уярмлення білими". Поліційні аґенти негайно заарештували Олябісі Аялю, але після переслухання — звільнили.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПІД ЗНАКОМ ВИБОРІВ

Минулий тиждень заперечував оптимізм през. Айзенгавера, висловлюваний ним безпосередньо після останніх виборів: що він не сподівається ніяких „додаткових клопотів" від факту, що в Конґресі засіла велика більшість демократів. Айзенгавер передбачав гармонійну співпрацю між Білим Домом і Капітолем на базі „того, що добре для країни". Для правління Айзенгавера одною з найбільш характеристичних рис є його вміння ладнати з Конґресом взагалі і з партійною опозицією зокрема. Але — як згадано — в останньому тижні ці взаємини значно погіршились. Не тільки збільшилось число справ, в яких виявилась ділова розбіжність поглядів між державною адміністрацією ЗДА та парляментом, але й загострився тон обосторонніх заяв. Всі американські часописи звернули увагу на те, що Айзенгавер, який завжди надзвичайно обережний у своїх оцінках праці Конґресу, на останній пресовій конференції закинув йому „брак дії" і партійницький підхід до його кандидатів на державні становища, що вимагають затвердження Сенатом. Також тон Президента був різкіший, очевидячки, подратований.

По суті, в п'ятьох конкретних справах позначилась найбільша розбіжність. Всупереч наполегливим аргументам не тільки представників державної адміністрації, але й найповажніших осіб з демократичного табору, включно з кол. президентом Труманом та двократним кандидатом на президента Адлесм Стівенсоном, демократичні члени Конґресу все ще гостро атакують офіційний проєкт допомоги закордонові і погрожують його „зрізанням". Друга поважна справа яка виявила розбіжний підхід — це проблема будівництва домів. Ідучи по засадничій лінії своєї політично-економічної філософії, республіканська адміністрація Айзенгавера поручає тільки облегшення фінансування будівництва приватними фондами через банкові „мортґеджі", забезпечені окремим фондом, що підлягає окремому правлінню Адміністрації федерального будівництва. Державна адміністрація розмежовує також загальну справу будівництва від програми перебудови цілих міських дільниць, опоганених старими й забрудженими домами. Уряд вніс був законопроєкт на 1,600,000,000 дол. своєї будівельної програми, — Конґрес хоче підвищити цю суму на 600 мільйонів дол. Третьою справою, над якою спорять уряд і Конґрес — це дальша державна підтримка хліборобства. Уряд стоїть на становищі, що субвенціонування державою фармерів, як відшкодування за зменшення ними засівної площі, розминулося з ціллю, бо завдяки модерним способам сільського господарства продукція знову підвищилась, хоч засівну площу зменшено. Внаслідок цього державні запаси самої лише пшениці досягли тепер 1,200,000,000 бушлів. Демократи далі настоюють на т. зв. твердій допомозі держави хліборобству, хоч і признають потребу більшої контролі над сільсько-господарською продукцією.

Проблема будови шляхів також розділяє уряд і парлямент. Айзенгавер стоїть принципово на тому, що будову битих шляхів повинні передусім фінансувати ті, хто ними користується, отож пропонує підвищити податок від газоліни призначений на будівельний фонд, демократи — за асиґнування державних фондів на цю ціль. Врешті ще одна не передбачена справа загострила атмосферу: підхід демократичної більшости до призначуваних Президентом кандидатів на відповідальні становища. Відомо, що внаслідок безпардонних допитів на Сенатській комісії — зреклася амбасадорка до Бразилії Клер Бут Люс. Великі труднощі з отриманням згоди від Сенату має уряд з номінацією кол. голови Комісії Атомової Енерґії, кол. адм. Луїса Л. Стравса секретарем торгівлі. Навіть кол. амбасадор у Парижі, заступник державного секретаря С. Даґлес Діллон мусить переходити через прикріший допит, ніж це було в дотеперішньому звичаї. Знак запиту завис над призначенням республіканського видавця і публіциста Оґдена Ріда амбасадором в Ізраїлі.

Позиція Президента сильніша тепер завдяки дальшому покращанню господарської ситуації і зменшенню безробіття. Проте, можливо, — твердять коментатори, — що саме цей момент дратує декого з демократичних опонентів, господарські прогнози яких не здійснились і які шукають тепер інших предметів для атакування уряду. В ділянці закордонної політики існує твердий двопартійний фронт. Збоку демократичної опозиції нема найменшої критики на адресу секретаря Гертера, що заступає ЗДА на Женевській конференції. Але на внутрішньополітичному терені міжпартійні відносини загострились. І — як передбачають знавці — вони будуть далі шкутильгати по лінії погіршення, а не покращання. Бо так диктує календар: щораз ближче до президентських виборів у 1960 році, які з-правила надають, так би мовити, тон внутрішньо-політичним відносинам.

ДРУГА СТОРІНКА МЕДАЛІ

Від часу випущення першого совєтського „спутніка" зчинився шум, навіть поза границями СССР, про „вищість" совєтської техніки й науки. Також на терені ЗДА і досі не вгаває критика й самокритика в зв'язку з засадничою проблемою домінації на землі й в просторах. За останні роки не злічить жаден біограф світу публікацій, оглядів і статтей на цю тему в усіх мовах світу. А тим часом правда, як звичайно, посередині. Або, замість неї, звичайнісінька совєтська брехня, як, наприклад, загадкова історія з летом в орбіту сонця „луніка", гістерично розреклямована совєтськими „науковцями".

Паралельно до совєтських „осягів" на полі науки й технології, довго й завзято дискутовано, також в американській пресі, в наукових і політичних колах — про „вищість" совєтського шкільництва, зокрема про масове навчання англійської та інших світових мов в школах СССР. У „вищість" совєтського шкільництва в цьому освітньому секторі повірило багато людей, між ними напевно й деякі з наших земляків. Але й тут, як показують найновіші звідомлення, не обійшлося без переборщень. І тут друга сторінка медалі — не така!

Нещодавно п'ять американських професорів із Дослідного центру при Гарвардському університеті повернулось із подорожі по Совєтському Союзу, відбутої з єдиною метою: основно й фахово запізнатися з совєтськими шкільними методами навчання, самим перевірити широко розреклямовані „успіхи" большевицького шкільництва, зокрема щодо навчання англійської та інших світових мов. У половині квітня згадані професори відбули на терені Гарвардського університету конференцію з представниками преси та різних культурних американських установ. Під час офіційної зустрічі вичерпні відповіді давав голова тієї делеґації, д-р Ричард Е. Пайнес, американець польського походження, професор історії.

Ось питання і відповіді на цю важливу тему, для автентичности й поваги записані деякими журналістами на звуковій стрічці. Подаємо їх так, як, згідно із записом, вмістили їх деякі фахові журнали:

„Як стоїть справа з масовим навчанням англійської мови в СССР"? Відповідь д-ра Пайнеса: „Все перебільшене, все це — відомі совєтські перехвалки ... Я зустрів в СССР ледве кілька осіб, що говорять добре по-англійськи. Навіть голосні спеціялісти з ділянки західньо-европейської історії та літератури мали поважні труднощі з англійською мовою" ... Дальше запитання журналістів: „Дуже часто чуємо й читаємо про мільйони совєтської молоді, яка студіює англійську мову. Як стоїть ця справа на вашу думку?" Відповідь: „Так, це так пишуть, але яке значення має статистика? Ми, американці, можемо також подавати високі, захоплюючі цифри про число нашої молоді, що вивчає французьку, німецьку та еспанську мови... Але насувається питання: як багато з числа тих молодих людей знають цю мову, вживають її, користають із неї, хоч і вивчали її в середніх школах?" ...

На питання „як виглядає ця справа в совєтському високому шкільництві, д-р Пайнес відповів: „Не буде пересадою, коли скажу, що більше наших молодих людей вивчає російську мову в Гарвардському університеті, як вивчає англійську мову совєтських студентів у Ленінґрадському університеті"... При чому професор підкреслив, що за останні роки в Совєтському Союзі зроблено великий поступ у навчанні чужих мов, але — далекосхідніх, середньо-східніх та центральноазійських, і то хіба на рівні середнього шкільництва. — Чи існують в СССР катедри при університетах або інститути для вивчення американської культури, історії, мови, як ось при Гарвардському університеті — Дослідний центр для справ СССР? Відповідь цього науковця була неґативна. В СССР існує висока школа вивчення Заходу, але її завдання чисто внутрішнього, державного вжитку. Це — „Інститут для вивчення капіталістичної економіки". Загалом, сказав цей науковець, совєтські виховники та їхні учні стоять на чисто провінціяльному рівні, зовсім мало ознайомлені із зовнішнім некомуністичним світом. Ми, у вільному світі, плянуємо свій проґрес для добра людства, а вони, совєтські виховники — лише для построху та осягнення геґемонії над світом, — закінчив розмову д-р Пайнес.

І. Ґ-нч

Гарріман хоче їхати до комуністичного Китаю

Москва. — Аверел Гарріман, недавній губернатор Нюйоркського стейту, а раніше адміністратор закордонної допомоги, амбасадор ЗДА в Москві та один з демократичних кандидатів на президента, — зголосив до державного департаменту бажання поїхати до комуністичного Китаю. Він перебуває тепер в Совєтському Союзі в приватному характері. Комуністичний Китай належить до так званих заборонених зон, куди державний департамент дає візи тільки у вийняткових випадках, і то не на звичайних американських пашпортах, а на окремих документах, тому, що ЗДА не визнають комуністичного Китаю. Справу Гаррімана перед державним департаментом заступає його особистий приятель, колишній державний секретар за президентури Трумана, тепер адвокат у Вашинґтоні, Дін Ачесон. Він твердить, що Гарріман має право їхати до комуністичного Китаю в характері журналіста, як представник пресової аґенції Північно-американських часописів. Аверел Гарріман, мовляв, писав репортажеві статті через ту пресову аґенцію з раніших подорожей до Індії і СССР. Очевидно, Гарріман не журналіст, а передусім — фінансист, мульті-мільйонер.

Любомир О. Ортинський

ДЕ ҐОЛЬ ПРО ЛІНІЮ КЕРЗОНА

Польська еміґраційна преса, передусім лондонський „Оржел Бяли", принесла повідомлення про те, що з нагоди конференції міністрів закордонних справ чотирьох потуг, що саме відбувається в Женеві, Конґрес Американської Польонії вислав на руки західніх міністрів меморандум, в якому закликає їх заступати на конференції польські інтереси, зокрема привернення східніх кордонів Польщі з 1939 р.

Очевидно, з причин цього „демаршу" польської еміґраційної репрезентації перед західніми потугами, ледве чи буде хтось з українців хвилюватися. Навіть не зважаючи на те, що, як запевняють деякі поляки, у них дуже добрий доступ до теперішнього американського державного секретаря К. Гертера, куди кращий, кажуть, як був до Джана Фостера Доллеса.

Між іншим, в згаданому меморандумі говориться про те, що Захід зобов'язаний вимагати від СССР звороту колишніх польських східніх теренів, бо, мовляв, ці поступки були вимушені від альянтів, які пішли на них, не орієнтуючись, про що йде. Така арґументація безпідставна і фальшує загальновідомі історичні факти. Насправді щодо східніх кордонів Польщі західні альянти під час Ялтинської конференції майже не мали сумнівів, і самі визнали лінію Керзона за справедливий східній кордон Польщі. Дотепер і завдяки мемуарам Черчилла мали ми погляди на цю проблему сера Винстона і президента Рузвелта. На днях дійшла ще опінія де Ґоля, яку він висловив був у 1944 р., коли йшла мова про східні кордони Польщі. Але, поки познайомимо зі становищем де Ґоля, порядком пригадки — про

становище Черчилла і Рузвелта.

В шостому томі спогадів Черчилла п. н. „Тріюмф і трагедія" читаємо: „Я завжди заявляв і в парляменті і публічно, що підтримую вимогу СССР у справі лінії Керзона ... бо ця вимога сперта не на силі, а на праві ... Лінію Керзона не винайшли росіяни. Її накреслили лорд Керзон і Клемансо разом з делеґатами ЗДА на конференції в 1919 році. Лінія Керзона була прийнята на основі етнографічних даних" (стор. 367-30). Далі в згаданих спогадах знаходимо текст зробленої англо-американською делеґацією пропозиції щодо розв'язки польського питання. Місце про східні кордони майбутньої Польщі звучить: „Досягнено згоди, що лінія Керзона має бути східнім кордоном Польщі з відхиленнями у деяких околицях, на користь Польщі, від 5 до 8 кілометрів" (стор. 376). Відчитана Черчиллом на засіданні 8 лютого 1945 р., ця пропозиція була прийнята Рузвелтом. У відповідній, зробленій ним заяві читаємо: „Не маю застереження, щоб східнім кордоном Польщі стала лінія Керзона з модифікаціями в деяких околицях, на користь Польщі, від 5 до 8 кілометрів" (стор. 377).

Становище де Ґоля

У квітні 1959 р. московська „Международная Жизнь", а за нею й варшавський тижневик „Політика" (ч. 15 від 11 квітня 1959 р.), звідки беремо текст, опублікували 16 документів п. н. „Німецька проблема в совєтсько-французьких взаємовідносинах під час великої вітчизняної війни 1941-45". Між цими документами є й протоколи розмов де Ґоля з Сталіним. Один з них віддзеркалює перебіг розмови, яка відбулась 6 грудня 1944 р. в Кремлі і зміст якої стосується східнього кордону Польщі. Там читаємо: „Де Ґоль заявляє, що хоче порушити польську проблему з історичної перспективи. Віддавна Франція безуспішно старалася втримати незалежну Польщу. По першій світовій війні Франція не вірила німцям, і, стараючись себе забезпечити, прямувала до відродження Польщі, як ворога німців ... Політика Бека і йому подібних зміряла до порозуміння з німцями і була спрямована проти СССР". Далі де Ґоль заявляє, що, на його думку, в інтересах Франції й СССР повинно лежати, щоб Польща не могла повторити такої політики ... Де Ґоль стверджує, що погоджується з совєтською пропозицією в справі західніх кордонів Польщі. Далі він заявляє, що коли совєтська сторона погоджується на поширення Польщі на захід, то тим самим автоматично розв'язується справа кордону між Польщею і СССР. Сталін звертає увагу на те, що лінія східнього кордону Польщі (лінія Керзона) була затверджена Клемансо. Де Ґоль заявляє, що Франція не має жадних застережень щодо лінії Керзона".

Нелогічна арґументація

Коментарі до цих цитат зайві, бо вони, цитати, говорять самі за себе. Треба натомість дивуватися, нічого іншого — тільки дивуватися, що польська еміґрація, принаймні її американська репрезентація, вважає ще й сьогодні за доцільне і політично мудре одним душком обороняти теперішній західній кордон Польщі, визначений в Ялті, і відкидати рішення щодо східнього кордону, прийняті в тій самій Ялті і на тій самій конференції. Дивна логіка! Дивно також, що для своєї арґументації поляки натягають історичну правду, зафіксовану в кожному з доступних спогадах, з яких видно, що не лише Черчилл і Рузвелт, але й де Ґоль не сперечалися з Сталіним за східній кордон Польщі вздовж т. зв. лінії Керзона, бо, як заявив Черчилл, ця лінія сперта на етнографічних даних. Нам здається, що такою „політикою" поляки в першу чергу шкодять собі, бо дають підстави оцінювати їх в політиці як романтиків, що нічого не навчилися з своїх помилок. Що такі меморандуми не вплинуть на поліпшення українсько-польських стосунків — ясна річ. Чи хтось із поляків на еміґрації, що не погоджуються з таким ставленням справи, дасть цьому публічний вияв — сумнівне. Хіба що помиляємось.

Листи до Редакції

У СПРАВІ УКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

З увагою прочитав я в „Свободі" статтю В. Давиденка про мою термінологічну розвідку у Бюлетені НТШ.

Відносно згаданого в тій статті словника О. Курило дозволю собі на виясненння. Я доцільно не згадував у списку використаних джерел цього словника тому, що він, хоч історично дуже важливий у ділянці загальної хемічної термінології — перестарілий із погляду хемічної номенклятури. Номенклятурну частину словника О. Курило використано, змодернізовано та доповнено у новішому (1928) словнику С. Зенкевича, що його я багато разів цитую. „Словник хемичної термінології" О. Курило появився в 1923 р., хоч, як подано у його вступі, він складаний ще в 1918-1920 роках, а в міжчасі хемічна номенклятура посунулась багато в напрямі раціоналізації та інтернаціоналізації.

Завдяки старанням інж. Пежанського словник Курило, Зенкевича, як і майже всі інші термінологічні словники видані під час „українізації", перестали бути недоступними принаймні у вільному світі. Фотокопію будь-якого із цих словників можна дістати чи замовити у інж. М. Пежанського, що має ці словники змікрофільмовані.

Радію, що Ви доцінюєте вагу поправної наукової мови та потребу праці над нею. Преса має велике і відповідальне завдання популяризувати поправні наші технічні й наукові терміни та виполювати всякі мовні -ізми, кальки та недолугі чи нелогічні новотвори.

Великою допомогою для преси і школи у вільному світі було б, здається мені, видання „Словника наукових і технічних термінів широкого вжитку". Не зле було б теж опрацювати „Коректинний словник до словників Подвезька", що на еміґрації, як слушно завважує у своїй статті п. В. Давиденко, правлять за стандарт української мови, зокрема її модерніших, новіших термінів, що їх часто і знайти годі у давніших словниках. Думка опрацювати обидва вище згадані словники зродилася із моєї співпраці з інж. Пежанським вже декілька років тому. На превеликий жаль, нема людей, що знайшли б час і, головно, охоту опрацювати поодинокі ділянки знання, хоч би тільки свою спеціяльність.

А. Вовк

Ровей, Н. Дж.

В СПРАВІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В АМЕРИКАНСЬКІЙ РЕКЛЯМІ

Цією дорогою я хотів би звернути увагу американського і канадійського як і решти українства у вільному світі на ось який зразок утотожнювання українства з московством на тлі імперського російства-совєтства:

Тутешня фірма „Монітор Гай Файделиті Рікордінґс" розсилає проспекти нових платівок українських пісень і бандуристів із підсовєтської України. Вся транслітерація наголовків пісень і прізвищ виконавців зроблена не за абеткою української мови, а за абеткою, ба навіть правописом московської мови. Навіть другий відмінок прикметника „-ого" транслітерований на „-ово".

Я вже попереднього року звернув був увагу цієї самої фірми на таке іґнорантство, коли побачив її транслітерацію українського тексту до платівок з оперою „Богдан Хмельницький".

Теперішній проспект доказує, що це нічого не помогло.

Цим разом я відіслав їй її проспект із коректою всіх спотворень української мови. Не пошкодило б, якби ще й інші громадяни звернули на це увагу згаданій фірмі.

Вас. Косаренко-Косаревич

Ню Йорк, травень 1959.

В СПРАВІ ПЕРЕПИСУ НАСЕЛЕННЯ В СССР

У „Свободі" з 16-го травня була вміщена дуже цікава інформація про попередні висліди перепису населення в Совєтському Союзі. Подане було також число населення більших міст України за останнім переписом, проведеним у січні цього року, і для порівняння в дужках дано числа з перепису 1939 року. Мене, як тернопільця, спеціяльно цікавлять дані про Тернопіль: 52 (50), значить, тепер є там 52 тисячів мешканців, а в 1939 р. було 50.

Я тими справами цікавився, і бачу, що тут десь мусить бути помилка. В 1939 р. Тернопіль мав 40 тисяч мешканців, і це число обчислене було на підставі перепису з 1931 р. (36 тисяч) і природнього знаного нам приросту. Наступний перепис був проведений німецькою окупаційною владою в 1943 р. — 26 тисяч (зменшення внаслідок знищення жидівського населення), і відтоді аж до цього року перепису не було. Отже число 50 тисяч — це невірне число. А якщо 50 тисяч це вірне число, то відноситься воно не до 1939 р., тим більше, що в нас тоді не було перепису, але до якоїсь пізнішої дати, наприклад, 1957 року. Вправді тоді також перепису не було, але це число могло бути встановлене на підставі даних міського реєстраційного уряду.

Ця справа цікавить мене спеціяльно, бо наші тернопільці тут, на еміґрації, в минулому році на товариському З'їзді у Филаделфії рішили опрацювати і видати книжку-монографію про Тернопіль, і мені поручено зібрати й опрацювати статистичні дані. Тому прошу ласкаво перевірити, чи це число добре переписане з совєтських джерел, а може там є заввага, що деякі з тих даних походять не з 1939 року, а з пізніших років. —

Роман Миколаєвич

Ню Гейвен, Конн.

(У „Свободі" подано правильно, без помилки, те, що написано в совєтських джерелах — „Правді" та „Ізвєстіях" з 10-го травня ц. р. — Редакція).

Комуно-китайці знову бомбардують острови в протоці Формози

Тайпей. — В минулу неділю 17 ц. м. комуно-китайська надбережна артилерія несподівано почала обстрілювати островець Матсу в протоці Формози. Матсу має 6 квадратних миль і 12,000 цивільного населення, крім військового гарнізону, підлеглого централі вільного Китаю, себто уряду Чіянґ Кай-шека на Формозі. Під час півторагодинного бомбардування впало на Матсу 444 гарматних гранат, однак коло півтори сотні впало в море. Згинули три вояки, а чотири цивільні особи були ранені. Матсу лежить за 150 миль на північ від острова Квімою, що протягом дев'ятьох місяців, від літа минулого року, був предметом впертого бомбардування, при чому у тому часі впало на Квімой коло 600,000 гарматних набоїв. За західніми коментарями, теперішнє несподіване бомбардування Матсу стоїть у зв'язку з Женевською конференцією міністрів закордонних справ. Москва інспірувала Пейпінґ до такої акції, щоб ніби задемонструвати знову комуністичну силу і зробити враження на західніх дипломатів в Женеві. Пригадують, що тієї самої тактики трималися Совєти і комуністичний Китай в минулому році, коли бомбардування Квімою переводжено в часі, коли Совєти викликали своєю підривною акцією кризу на Середньому Сході. Американські чинники — за повідомленням з Вашинґтону — пильно стежать за ситуацією в протоці Формози.

Теодор Курпіта

ПРОТОКОЛ ГОВОРИТЬ

(У 50-ліття 221 Відділу УНС в Шикаґо)

(9)

Докази шановного бесідника може й переконують не одного приявного на зборах, але ніяк не змінюють думки про потребу Союзового Сиротинця найвпливовішого члена „уряду", тобто фінансового секретаря. У черговому протоколі записано, „що Лоняк в порозумінню зі всіма Брадствами Укр. Союза котріся нахоґять в Шікаґо разом зробити спільними силами якує забаву аможе дасься зробити які инші під присмства, щоби зробити який дохід на будову Сиротинця". У наступному протоколі з 9 вересня 1928 р. предсідник Відділу М. Барабаш виясню́є, що „скликувались всіх Брадств Екзекутиви і мала кілька засідан на котрих ухвалено, щоби зробити просбу до Союза і щоби Союз вировбив потрібні друки вправі Сиротиньця і може ся вдасть з робити Теґ дей і шікаґо на Сиротинец" ...

Після цілорічної мовчанки знов пригадує предсідник членам, щоб виконувати річну постанову загальних зборів, тобто щоб складали свої пожертви на Союзовий Сиротинець. Це саме дослівно фігурує і в наступному протоколі з 8 вересня 1929 року. Але все надаремно. Крім складання заяв, ніхто не складає й цента. Подібний апель ухвалюють і загальні річні збори і місячні засідання сходини членів у 1931 р. ... і ... і таки не вдастьвя Українському Народному Союзові зреалізувати свій вельми доцільний і похвальний задум. Не вдасться з вини членства.

Ми тенденційно не наводимо й навіть не шукаємо дальших записів чергових ходів цієї справи по манівцях протокольних сторінок. Наведених оригінальних цитат вистарчає вповні, щоб зобразити, як важко приходиться реалізувати в нашому громадському житті світліші задуми й далекосяжніші проєкти. Не наводимо їх ще й тому, що вже й досі наведене здвигає пам'ятник похвали тим, які серед національної ночі бачили лискуче світло й вірили в нього. Світло національного добра, купину Української Правди.

Є одиниці, що рвуться до праці для національного німбу Батьківщини, є вибранці, які розуміють патріотизм не як дешеву оклепану фразу, а як конкретне жертвенне діло.

На 159-ій сторінці читаємо, що фінансовий секретар Тарас Шпікула на місячних зборах членів звертається з такими словами: „... тепер пора і час покликуют нас до народної праці. До тої праці обовязково повинен бути кождий член і членниця Сестра і Брат сут обовязані яко украінці до народного діла проволока і байдужність наша неповинні мати межи нами місця всі як один до праці — помагати сами собі і нашому УН розвиткови ... непора нам ховати ся поза чужі плечі" ...

Так записує виступ фінансового секретаря протоколянт І. Плетяк. Але чи ці хвилюючі слова не кинені в порожнечу? Чи залишаться важким каменем вони в твердих серцях тих, які домагаються „затвердження протокулу з минувших зборів" виключно тому, щоб оборонитись від пожертви на народну ціль? Сумніваємось. Сумніваємось, бо „у Америці Мусу на ничо нема".

Третя справа, що довгі літа товчеться по сторінках „Книги протоколів" і висушує голови членам Відділу, починається так:

„Дня октоб. 12 1924 року прозьба Др. Гриневецького о позичку 1,000 долярів на січовий Дім внесок Ізидор Лефтюк поперто Іл. Шпікула рішено скликати збори окт. 19 скликано збори членів було 75 ухвалено позичити на 6% Ручителі були Мусійчук і Джеґановский опісля Музика і Марущак" (182 стор.).

Точніше про це згадує д-р С. Кочій у протоколі із зборів Екзективи, що відбулися 22 липня 1931 р. у зв'язку з проханням доктора Івана Смука, щоб Братство св. Степана відмовило йому позику на його дім, що на ньому Братство „має ліп".

„Ці гроші — пише д-р С. Кочій — були позичені лише на один рік найдоше або доти доки золоті бонди небудуть спродані. Як бонди спродадуть тоді мали бути гроші звернені до каси братської. Щоби не стратити на цім Брацтво зажадало запоруки. Тому Василь і Анна Музика підписали запоруку на $500 дня 24 октобер 1924 року. За других $500 підписав Іван Марущак. В 1926 році Марущак затягав морґеч на свій дім і просив щоби його звільнити. Тому Др. Іван Смук і Зофія його жена підписали запоруку на $500 в роді 2-го морґечу дня 28-го октобер 1926 року. Ці морґечі повинні були бути сплачені по році або січовою організацією або ручителями, або бодай робити якісь заходи щоби віддати ці гроші — але до цего часу ніхто цего неробив".

Таким станом справи члени непокояться. На зборах 30 липня 1931 р. „Биряк каже що це є гроші сирітські і тому мусимо добре порадитися аквоката, щоби не запропастити це що маємо. Кривовяз знов каже що вже досить довго чекалисьмо на них а тепер повиннісьмо прийти з цим до кінця задля цего що січовий дім перейшов вже на власність Др. Ст. Гриневецкого. Музика — хотяй ця справа не торкається його признає що брацтво має рацію, бо так є після права. Др. Смук почав скаржитися що ми позичили січовій організації а коли Др. Гриневецкий забрав дім то забрав на себе довги які є записані в січових рекордах. Тут зараз Лоняк обізвався що ці всі січові рекорди в цій справі після права не варті цего паперу що написані нанім" ...

У протоколі з 11 березня 1934 р. завважуємо, що „Місто предс М. Барабаш оголосив присутним членам що виходить і кінчит ся умова Васильови Музиці на 500 долярів за котрі ручив в нашім брастві, а тепер незголошуєся і не приходит на збори. (Члени постановляють), щоби уряд провірив чи В Музика зобовязуєся назначену суму 500 доль. ... звернути, — оскілько нехоче то справу віддати Адвокатови і підсуд" ...

Петро Пуцило

КОНВЕНЦІЯ ЛІҐИ ЩАДНИЧО ПОЗИЧКОВИХ СПІЛОК АМЕРИКИ

Кожного року Ліґа Щадничо Позичкових Спілок Америки влаштовує свої конвенції по різних містах нащої країни з участю найкращих експертів фінансового діла. З кінцем минулого року конвенція випала на Сан Франсіско, Каліфорнія і відбулась в одній з найкращих заль того міста — Масонік Меморіял Темпел. Це модерна архітектурна будівля збудована коштом шести мільйонів долярів на пам'ятку тих, які згинули в другій світовій війні.

В конвенції взяли участь як гості сенатор Спаркман з Алабами, Е. Овен, директор Федерального Резервового Банку, Т.Ваймер, декан торговельної школи Індіяна Юніверсити і Д. Клайн, менаджер Шикаґо Трібюн. Працю на конвенції розділено на комісії, а їх підсумки булі реферовані на пленарному засіданні для обзнайомлення делеґатів. Треба було подивляти порядок, точність і пляномірність в кожному дні нарад. Я був учасником останньої конвенції УНС і в своїх думках я кожного дня відтворював хід нарад її і порівнював до цісі, і ствердив, що багато ще бракує нам тої гнучкости в провадженні такого збірного тіла, як конвенція. Союзова „Трубка" для багатьох делеґатів була страхополохом, а тут вона була справжнім комунікаційним середником в розмові зі всіма.

Нашу найстаршу щадничо-позичкову спілку Трайдент в Шикаґо заступали автор цих рядків і інж. Ст. Куропась, головний контролер УНС. Конвенцію використали ми теж і для союзових цілей, відвідуючи відділи в Канаді і в Каліфорнії.

На конвенції підсумовано не тільки висліди праці з попереднього року, але й намічено плян і методи фінансової політики на наступні роки. Я хотів би познайомити читачів з есенціональними думками бесідників, бо вони лягли в основу будучої праці Щадничо Позичкових Спілок. Сенатор Спаркман ствердив, що ми осягнули найвищий життєвий рівень в історії і не можемо до безконечности стреміти до забезпечування матеріяльного комфорту, тоді коли в інших країнах світу люди живуть в примітивному стані. Тому радив частину матеріяльних дібр льокувати там в недорозвинених економічно країнах, з чого будемо мати подвійні користі, матеріяльні і моральні. На внутрішньому ринку радив змінити дотеперішню політику інвестувань в нерухомостях, яка обмежувалась до 50% фінансових мочливостей поодиноких спілок і перейти на 100% вклад гроша в нерухомостях. Основою багатства не тільки одиниць, але й народів є ощадність і кожна працююча особа може щадити. Члени Ліґи в 1959 р. мали людського ощадностевого капіталу 46,8 більйонів долярів, а мортґеджів уділено на 44,6 більйона.

Проф. Ваймер намагася доказати, що інфляційні тенденції в сьогоднішній економіці не є вже загрозливі, бо ми є свідками певних явищ, які є ворогами інфляції. По перше, ми осягнули період стабільности в цінах і як індекс цін вказує вони від деякого часу держаться на постійній восоті. На ринку вичувається брак деяких товарів, тому споживач шукає продуктів, а не противно. Наша економіка базується на вільній продукції, а це створює знову постійну конкуренцію на ринку подачі. В періоді такої неперебірчивої конкуренції продуцент намагається обтинати кошти продукції і випускати високоякісний товар. Він вказав, що наша країна видає річно 9 більйонів долярів на різні досліди, і ця програма є додатковою забезпекою високого стандарту життя при нижчих коштах.

Противну думку висловив Свен, директор Федерального Резервов. Банку. Після його тверджень проблема безробіття і можливості віднови інфляційних проявів в нашій економіці ждуть нас в недалеких місяцях. Ми не є на шляху до повної ліквідації т. зв. рецесії, яку мимо хвилевого економічного пожвавлення відчувають тисячі безробітних. Він остерігав проти загрозливої монетарної політики Федеральної Резервової Системи, що з „легкої руки" видає гроші, щоб штучною дорогою спричинити пожвавлення в бизнесі. Така господарка легкого гроша є великим ворогом стабільности в економіці, а брак стабільности здержує тривкий економічний зріст.

Цікаву і оригінальну думку висловив Дон Кляйн, менаджер Шикаґо Трібюн. Він зупинився на психологічних аспектах оголошень в часописах, на яких опирається все сьогоднішнє торговельне життя. Специфічні умовини модерного життя з його високим матеріяльним добробутом, що поставили до диспозиції сучасної людини найвибагливіші технічні удогіднення створили тип маркантного споживача, який старається заспокоїти не свої повседневні потреби, лиш свої бажання. Цей рід такого консумента купує все, що йому диктує імпульс його душі, а не життьові конечності. Його девізою є видавати гріш, а не щадити. Тому дуже часто власники домів по оголошенні в пресі чи магазинах нових архітектурних стилів, перепродують свої доми і стараються будувати нові, хоч дотеперішній дім вповні заспокоював його життьові вимоги. Ту жадобу заспокоєння особистих бажань модерного споживача повинні мати на увазі спілки і плянувати будучу працю в тому аспекті.

Як я вже зазначив праця конвенції відбувалася в різних комісіях, які були покликані до різних цілей. Комісія для мешкальних потреб і морґеджових фондів випрацювала докладний плян на наступні десятиріччя, беручи під увагу демографічні чинники, співвідношення між формуванням подружніх огнищ а загальним населенням, які вплинуть на будучу мешкальну проблему. Основою для тих плянів послужили статистичні дані про зріст населення з попередніх років, з углядненням віку, статті, родинного стану народжень і смертности.

Комісія для дослідів над будучими приходами консументів, їх витрат і ощадностей, комісія для студій між доставою і вимогами продуктів на ринку, комісія для дослідів над співвідношенням ощадностей і позичок та інші омісії виготовили проєкти на 1960-1970 рр., базуючись виключно на статистичних даних, з попередніх років, подібно, як комісія для мешкальних потреб.

Ліґа об'єднує 4,540 членів, а майно її членів в 1959 р. виносило $50 більйонів. Коли порівняємо, що майно тих спілок в р. 1947 виносило $11,7 більйонів, то бачимо з яким величезним поступом розвиваються спілки. До цього мусять існувати глибокі причини, які зумовили цей стан, та поставили їх в ряд одного з найвпливовіших і рішаючих чинників в сучасній економічній системі. Членами Ліґи можуть бути лищень спілки, що відповідають строгим вимогам статута та диспонують відповідним капіталом. З гордістю мушу підкреслити, що наша найстарша спілка в Шикаґо — Трайдент є її членом і її майно пропорційно до майна всіх спілок зростає з року на рік.

На закінчення мушу додати, що на конвенції влаштовано виставку, в якій взяло участь понад 120 торговельних фірм, які оферували свої услуги в ділянках будівельній, фінансовій, оголошень та у влаштуванні бюр модерними машинами. На президента Ліґи вибрано С. Р. Мічела, дотеперішнього президента Фирст Федерал Сейвінґ енд Ловн Ассосіейшен в Кензас Ситі.

Ми залишили конвенцію озброєні не тільки адміністративно - технічними відомостями з ділянки нашої професійної праці, але і досвідом та наукою в провадженні збірним масовим тілом.

Наймолодші пробують крил

Щороку перед початком шкільного навчання на сторінках української преси появляються оголошення про вписи до Українського Музичного Інституту на різні предмети навчання. Щороку вписуються нові учні поголовно або на навчання фортепіяну або на науку гри на скрипці. Минає рік, приходять вписи — знову подібна картина. Батьки знову ж таки вписують своїх дітей на фортепіян або скрипку. Бувало іноді, що учень зголоситься до кляси сольоспіву або віольончелі, але це були тільки спорадичні випадки. Проблема потреби виховання нащої молоді в різнородних галузях музичного мистецтва ставала не раз предметом дискусій на Загальних З'їздах УМІ. Дирекції УМІ обо учительських зборах, проте, ніде правди діти, поза доброю волею та плянами ця справа залишилася без більшого успіху.

Вміжчасі широко розвинулася сітка групових викладів. Діяпазон музичної освіти поширювали теоретичні предмети, історія музики, провадження струнних ансамблів; одначе спроби організування кляс гри на бандурі, мистецтва слова тощо не мали тривалііших успіхів, а кляси гри на флейті, клярнеті чи на віольончелі не знаходили кандидатів.

Яка приємність слухати виступів струнного ансамблю УМІ! Та ба, на ділі це тільки скрипковий ансамбль. Щоб влаштувати концерт смичкової оркестри треба „позичати" чужих інструменталістів (віоля, чельо, контрабас), бо своїх немає. Чому? Викладачі є, а учнів нема. А гарно було б мати з одного боку, свою смичкову оркестру, а з другого, такі камерні ансамблі, як тріо, квартет чи квінтет. Ще краще було б слухати своєї симфонічної оркестри. Але до цього потрібно ще й духових інструменталістів та перкусії.

Довгими роками світила пусткою й кляса композиції. Аж ось останнього року повелося зорганізувати наших наймолодших у невеличку клясу. Прийшли учні, почалася робота, здійснилася мрія. Поволі нотні аркуші виповнювалися новими ідеями, новими композиційними спробами. Кожний їх виступ супроводився захопленням і гордістю. І не дивниця: це ж пробує крил наймолодший авангард адептів композиції!

І ось їх прешй публічний концерт відбувся в п'ятницю, 8-го травня 1959 р. в залі Українського Літературно-Мистецького Клюбу. Виступали на ньому Ю. Осінчук, В. Сенів і М. Шумилович.

Ігор Соневицький

Помер бл. п. Микола Терлецький

Ділимось сумно ювісткою, з приятелями і знайомими, що 2-го травня 1959 року, по тяжкій недузі, упокоївся у Бозі, в Янґставні, Огайо, блаженної пам'яти Микола Терлецький, проживши не повних 63-роки.

Покійний лищив брата Михайла і кревних в Янґставні, Огайо, та рідню за залізною куртиною.

Воєнна хуртовина викинула Його поза межі України, так, що прийшлось йому скитатися на чужині. В Німеччині перебував в Байройті, звідки виїхав у 1948 році до Америки, до Янґстави, Огайо. Тут працював в сталеварні „Шіт енд Туб", та проживав разом з братом, якого спровадив з Англії, кілька років тому. Майже весь час Покійний був активний в громадській праці. Був співорганізатором „Самопомочі" та її головою якийсь час. Був членом УНСоюзу та головою 149-го Відділу, а опісля заступником голови Відділу УККА в Янґставні, Огайо. Був постійним взірцевим платником Народного Фонду, як також жертвував, не жаліючи гроша, на всякі добродійні цілі.

Слід згадати, що Янґставнська громада втратила не тільки добру людину, але також щирого патріота, котрий завсігди був готов віддати своє життя за волю поневоленої України. Божа воля покерувала інакше, так що не довелося більше Покійному бачити свою Рідню і вільної України, про що Він завжди мріяв... Відійшов від нас у у вічність. Нехай земля Вашингтона буде Йому легкою!

Вічна Йому пам'ять!

С. Б.

● **Наймолодша донька імператора Японії, княжна Суґа** і її наречений князь Ґісаноґа Шімазу, далекий свояк імператора, обміналися традиційними дарунками наречених: сімома ярдами шовкового матеріялу, пляшкою популярного японського вина і двома рибами.

Український Літературно-Мистецький Клюб
Ню Йорк 149 2-га

В Літературно - Мистецькому Клюбі в Ню Йорку відбудеться в п'ятницю 22 травня ц. р. обговорення 6-ої виставн образів і скульптур Об'єднання мистців-українців в Америці, яка відбувається тепер в залях Клюбу. Участь в обговоренні візьмуть мистці Л. Кузьма і А. Малюца та поет В. Варка. Початок о год. 8 вечора.

Читайте українські книжки й газети, бо часто читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

П О Д Я К А

З волі Всевишнього відійшла від нас у вічність дня 9. травня 1959 р.

та 12 травня ц. р. була похована на цвинтарі „Голі Кросс" в Арлінґтоні, Ню Джерзі

Наша Незабутня Мама, Сестра, Теща й Бабуня

бл. пам.

НЕОНІЛЯ з Лопатинських ТЕРЛЕЦЬКА

У безмірному болю й смутку, що нам принесла ця несподівана втрата, наші Рідні, Друзі, Знайомі та львівські Земляки, виявили нам стільки сердечного співчуття й зворушливої симпатії, що це нам стало великою полегшою в нашому гор'ю. Своєю численною участю вони причинились до звеличання Похоронів нашої Незабутньої Покійниці, і за це Їм Всім глибока й щира подяка.

Найперше, в глибокій пошані, складаємо щиру подяку всім Всечесним Отцям за відслуження Парастасів у похоронному домі, Заупокійної Літургії в Церкві та Похоронних Обрядів в Церкві і на кладовищі. Щиро дякуємо Всечеснішим Отцям: о. протоігуменові Сотерові Голикові ЧСВВ, о. Д. Міґоцькому, о. Я. Кекішеві, о. М. Кулиничеві, та о. Є. Барничеві ЧСВВ. Глибоку вдячність висловлюємо др. О. Баранові за ревну готовість поспішити Нашій Дорогій Мамі з лікарською допомогою. На руки п. О. Стецури складаємо сердечну подяку всім Панам, що так охоче поспішили звеличити Похоронні відправи для Нашої Незабутньої Покійниці своїми співами.

Дякуємо теж п. П. Яремі за переведення Похоронів Нашої Покійниці і слова поради для нас у нашому гор'ю.

Дуже сердечну подяку складаємо Всім Тим Рідним і Знайомим, що виявили свою любов для нашої дорогої Мами, Сестри, Тещі й Бабуні своїми пожертвами на Заупокійні Служби Божі.

Дякуємо також і тим, що висловили своє співчуття складанням вінків і квітів, або пожертвами на різні цілі.

Дякуємо Редакціям наших щоденників „Свобода" й „Америка" за редакційні згадки про нашу болючу втрату.

І врешті щиро дякуємо всім тим численним Рідним, Знайомим і Землякам, що віддали Нашій Дорогій Мамі, Сестрі, Тещі й Бабуні останню християнську прислугу й своєю участю в Парастасах, Службі Божій та Похоронах ділили з нами наш біль. Було їх так багато, що в нашій скромній подяці не можемо всіх назвати, боячись когонебудь пропустити, і тому ще раз цією дорогою висловлюємо нашу глибоку вдячність та складаємо щиру подяку для Всіх Вас на руки адвоката Романа Олесницького, що над труною Нашої Дорогої Покійниці виголосив зворушливе пращальне слово.

В горі й болючому смутку:

ТАТЯНА І ХРИСТИНА — доньки
ЮРІЙ — брат з дружиною АЙНОЮ
д-р Я. ВОЄВІДКА та
д-р О. АНТОНОВИЧ — зяті
МОТРЯ І ІГОР — внуки.

Д-р Ол. Соколишин

ТРЕТІ ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ ФІЛЯТЕЛІСТІВ

Від других Зборів СУФ'у з 26 грудня 1954 р. до Третіх Зборів СУФ'у в дні 26 квітня 1959 р. в Ню Йорку, минуло доволі часу. Та можна сконстатувати, що фанатики української філателії не здалися так легко. Це видно було із звітів, видрукованих в інформативному листку, що носить назву „З життя СУФ", за лютий 1959 р. Треті загальні збори відкрив довголітній заслужений для української філателії голова СУФ'у д-р Євген Котик, привітанням присутніх та вшануванням пам'яті тих, що відійшли у вічність. Збори замітні тим, що понад 15 присутніх на залі більшість взяли участь в дискусії. Зборами провадила президія в складі інж. Романа Загайкевича — голова та мгр. Всеволода Форостини — секретар. Уступаючий голова д-р Є. Котик доповнив писані звіти, а доц. Лев Попович дав звіт Контрольної Комісії. Від Об'єднаних Організацій — Філії УККА в Ню Йорку привітав збори д-р Ол. Соколишин. СУФ в 1958/59 рр. з нагоди 40-річчя Української Державности розіслав ряд статтей до української преси та звернув увагу нашому громадянству на перші випуски поштових марок України, що теж відмічають своє 40-ліття; та 20-ліття появи марки пошти Карпатської України.

Філателія — це найкращий доказ української державности й тому слід нашому громадянству її всебічно піддержувати й ширити серед чужинців. Це було видно із Жіночої виставки СУА, що відбулася 1958 р. восени в Ню Йорку під кличем 40-ліття Української Державности, де СУФ, зокрема його голова д-р Є. Котик, виставив українські гроші й марки, що всіх чужинців переконувало про існування Української Самостійної Держави 40 років тому. Голова СУФ'у помагав матеріялами до складання Юліяном Максимчуком праці: „Бібліографічний показник української філателії", що появився 1958 р., в 40-річчя перших поштових марок України, який обіймає коло 100 сторінок.

СУФ, крім контактів із членством, державв зв'язки із д-ром Зайхтером, знавцем й пропаґатором української філателії та дбав про заступництво української філателії на міжнародних форумах в Гамбурзі і Ню Йорку. Голова згадав про працю відділів у Шикаго, Дітройті, Филаделфії, Торонто та уповажнених у Великій Британії — п. В. Личманенка.

Управа відбула 16 засідань, одержано 206 та вислано 202 письма, готівка в касі, як видно із фінансового звіту мгр. Вол. Савчака, становила понад 120 дол. під час замкнення касового діловодства та провірки. Реферат Виміни Марок, взірцево проваджений Ів. Булатом, одержав до продажі матеріялів на суму 1769.-73 дол., з того продано на суму 330.53 дол., решту частинно повернуто та частинно є в запасі СУФ'у. СУФ під цю пору нараховує 169 звичайних та 20 надзвичайних членів, розкинених по всій земській кулі. В дискусії взяли участь майже всі присутні, які належно оцінили працю управи СУФ'у, зокрема його довголітнього голови д-ра Євгена Котика, якому збори висловили окреме признання за його жертвенну працю.

Після уділення абсолюторії, прочитано протокол виборчої комісії СУФ'у, яка кореспонденційним шляхом одержала карти голосування від 61 члена та двох членів, що голосували особисто на загальних зборах. Разом 63 голоси, були віддані на редактора Івана Світа, одного із піонерів української філателії, і його обрано на голову. Дальший склад управи: Адольф Карпюк — містоголова, Вол. Процик — секретар, референти: фінансовий — Ол. Білан, виміни марок — Мих. Войтович, організаційний і зв'язку — Ю. Яцусь, колекцій — Ад. Карпюк, член — мгр. Вас. Жовнір. Контрольна комісія: проф. Лев Попович — голова, Люб. Гуґель — секретар та Ів. Булат — член. Мировий суд: д-р Ол. Соколишин — голова, інж. Ром. Загайкевич — секретар та о. Іван Ткачук — член.

Також прийнято відповідні зміни статуту, для влегшення праці управи. Ред. Ів. Світ вислухав суґестій членства відносно видавництва „Філателіста", яке за всяку ціну слід продовжувати, бо наші філателісти розкидають свої статті по пресі й журналах, замість того, щоб їх збирати в один фаховий журнал для грядучих поколінь та для чужинців у доказ української державности. Доц. Попович порушив справу створення при СУФ'і провірчої комісії української філателії, бо вже доволі маємо добрих знатоків того діла й не треба йти до чужинців у тій справі. Запропоновано оголосити в пресі про приміщення СУФ'у, яке є в „Дністрі" Відділ УНС в Ню Йорку та виявлено бажання по змозі частіше містити статті із філателістичною тематикою. Коли чужинці бажають бути членами СУФ'у, то українці збирачі марок, тим більше мусять належати до свого товориства.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

НОВА ВИСИЛКОВА ФІРМА

В Ню Йорку при 39 Друга Евеню відкрито нову висилкову фірму під назвою The Cosmos Parcels Express Corporation. Власником фірми є Gabriel Reiner. Фірма висилає пакунки до всіх країн Східньої Европи й Азії. Приміщення Фірми занимають цілий свіжо відновлений будинок, де в партері містяться головно бюра приймання і висилки пачок заграницю. Фірма має фахову обслугу, з добрим знанням та способом висилки пакунків та які солідно і ввічливо відносяться до гостей. Власник п. Gabriel Reiner запевняє, що нова фірма буде на тому самому високому рівні солідности та ввічливости, як теперешня фірма Cosmos Travel Bureau, Inc. (ог.)

Зі З'їзду б. учнів і абсольвентів-дрогобичан
$306.75 на добродійні цілі

16-го травня відбулося ліквідаційне засідання Комітету, який підготовляв з'їзд б. учнів і абсольвентів української гімназії ім. Івана Франка в Дрогобичі. Після всіх видатків залишилося $306.75, які Комітет вирішив розділити таким способом: 1) На школу св. Юра в Ню Йорку $50. 2) Вдовам і сиротам через „Броди-Лев" $200, 3) На будову школи при церкві св. Духа в Бруклині $56.75.

Кількома словами хочу згадати, як відбувся той з'їзд. 9-го був погідний ранок. Під церквою св. Юра в Ню Йорку зібралася громадка людей. Це був. учениці-чні української гімназії ім. Ів. Франка в Дрогобичі, та учениці української семінарії сс. Василіянок.

Зближаюся до тієї громадки. Серце б'ється скоріше. Я цікавий, хто приїхав, як вони виглядають по таких довгих літах розлуки. Наступають привітання, розмови. По кількох хвилях входимо до церкви, бо зачинається Служба Божа. Надійшов президент УНР в екзилі д-р Ст. Витвицький з Дружиною до церкви. Колеґа о. П. Липин з Филаделфії править Службу Божу з Панахидою за померлих професорів, учнів-иць. Співають товариші зі шкільної лавки. Отець Липин виголосив зворушливу промову, а мені здається, що я в церкві св. Тройці в нашому далекому, але незабутому, Дрогобичі.

По Сл. Божій ще коротко задержуємося під церквою, ведемо веселі розмови, а звідси ідемо до УНДому, бо там відбувається реєстрація учасників з'їзду. Там панує радість, гамір, привітання, розмова, надходять нові учасники. По реєстрації — спільна знимка. Засідаємо до столу. За хвилину приходить д-р Ст. Витвицький з Дружиною, яких вітали пані Слава Мелянник-Ціханська і автор цих рядків цвітами.

Автор цих рядків як голова Організаційного Комітету відкрив той перший з'їзд, згадавши вужчу батьківщину наш Дрогобицький басейн з його підземними скарбами, які тепер окупант використовує, і якими цікавляться провідні політичні центри вільного світу, як це видно з книги визначного амер. журналіста Джана Гунтера „Інсайд Рашшя Тудей". Голова комітету привітав Достойного Гостя — дрогобицького діяча д-ра Степана Витвицького, президента Української Народної Республіки в екзилі, мецената д-ра Віктора Пацлавського, голову Кружка „Рідної Школи" в Дрогобичі; дальше вітав він пп. проф. Мик. Григорійчука, Д-ра Ів. Лазора, гостя д-ра Л. Луцева, товаришок-шів і гостей. Повстанням з місць і молитвою закінчено це привітання.

Опісля забрав слово д-р Ст. Витвицький, який сказав присутнім про нашу гімназію і Дрогобич, нашу дорогу батьківщину, частину нашої України з вірою, що вернемося на рідні землі. Проф. Мик. Григорійчук подав спомин про гімназію від 1921—1939 рр. Д-р Пацлавський оповів нам про листопадовий зрив в Дрогобицько - бориславському басейні. Зворушливо промовляв колеґа Ст. Сприньський.

В мистецькій частині п. Леся Васьків відспівала 2 пісні. „Накрила нічка" і „В чарах кохання". Акомпаніювала п. М. Кривокульська. Обидві вони — це діти кол. учениць дрогобицької гімназії. Присутні нагородили їх рясними оплесками. В дальшій мистецькій програмі був виступ п. Вол. Осередчука, який на гавайській гітарі відіграв стрілецькі пісні „За твої, дівчино" і „Маєва нічка" Йому акомпаніювала п. М. Кривокульська.

Опісля прочитано привіти і телеграми від неприсутніх на з'їзді. Забирали слово молодші колеґи, які ділилися з нами своїми споминами. Товстмайтром був кол. Б. Соболта, який викликав веселу атмосферу на залі.

Закінчено першу частину — обід молитвою, та апелем до присутніх, щоб створити комісію для видання пропам'ятної книги про Дрогобич і гімназію.

Вечором в 8. год. зачалася друга частина стрічі — забава. Всі бавилися весело, а при столиках велися розмови та згадувано давні, юні шкільні часи. Смачний буфет приготував п. Кривокульський, при помочі пань. О год. 1-ій вночі закінчено ту довго очікувану товариську зустріч, а підписаний, дякуючи присутнім за їх участь, піддав думку, щоб подібний з'їзд відбувся ще раз за кілька літ, але вже в якомусь іншому місці ЗДА.

Володимир Осередчук

● **Вальтер Ульбріхт**, вишколений у Москві перший секретар східньо - німецької комуністичної партії, виголосив у Роштоку над Балтиком промову, в якій схарактеризував пред'явлений західніми державами на Женевській конференції міністрів закордонних справ плян об'єднання Німеччини, як „проєкт анексії" Східньої Німеччини Західньою. Коли б — сказав Ульбріхт — „західнім імперіялістам" вдалося провести цей проєкт, то відразу після того західньо - німецькі імперіялісти виступили б із своїми аґресивно - анекціоністичними плянами супроти Чехо-Словаччини і Польщі". Комуно - німецький прислужник Москви нацьковує Польщу і Чехо-Словаччину проти власної батьківщини.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. — Т-во „Любов", Відд. 370, повідомляє всіх своїх членів, що звичайні місячні збори відбудуться в неділю, 24-го травня. Повідомляється всіх членів, щоб довгуючі члени вирівняли свої вкладки. Рівнож, приготовляємося до виїзду на вистави „Гомін України", яка відбудеться в Ню Йорку 21-го червня 1959. Білети на виставу можна набути в секретаря В. Ґіна — кожний українець повинен взяти участь у відсвяткуванні 65-річчя УНС. Проситься тих членів, українців, які хотять білети, купити їх перед 15-им червня. — К. Стасюк, предс.; Р. Голубович, кас.; В. Ґіна, секр.

1894 — 1959
65 років на службі членам і народові! — Ставайте ювілейними членами Українського Народного Союзу!

● РОЗШУКИ ●

Пана ЙОСИФА ЩЕРБІЯ у важній справі (має пачку до відбору) просять ласкаво зголоситися до:
GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., Inc.
135 W. 14th St., New York, N. Y.

Посмертні Згадки

ПЕТРО МАЛЬНИЧУК, член Т-ва ім. М. Шашкевича, Відд. 94 У. Н. Союзу в Гемтремк, Міш., помер 18. квітня 1959 р., проживши 67 років. Покійний народився в Зукатин, повіт Коломия, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Наталію, сина Миколу Мілер і дочку Софію Борб. Похорон відбувся 21. квітня з похоронного заведення на цвинтар Ґрендлави при участи Родини, Приятелів та Членів. — В. Й. П.!

Т. Майструк, секр.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 22-мільйонового майна організації!

● КНИЖКИ ●

З КНИГАРНІ „СВОБОДИ" можна виписати

ЦІКАВІ КНИГИ

А. ЮРИНЯКА
„На далеких шляхах"
П'єса в 5 діях
з життя нової еміґрації — переживання скитальців — страх перед репатріяцією, сумне і смішне з таборового побуту, заокеанські мрії.
Ціна 75 цт.

Софії Парфанович:
1. „ІНШІ ДНІ", — новелі й нариси, — ціна 80 ц
2. „У КИЄВІ В 1940 РОЦІ" — ціна 75 центів.

Остапа ТАРНАВСЬКОГО
„МОСТИ"
80 сторін.
Мистецьке оформлення Якова Гніздовського.
Ціна $1.25.
Замовляти:
„SVOBODA"
P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ТАРЗАН, ч. 4261. Знов справа Сема.

Тарзан стояв перед капітаном Максіяном, приголомшений вісткою, що Сем, відомий тепер як П'єр Буа, перенесений.

Максіян насупив брови. — Чекайте... І ваше ім'я є в цьому наказі, але сьогоднішня битва спричинила, що я відклав цю інформацію...

— Ви маєте зголосити в головній команді міста в Ель Саляям... Тарзан уважно слухав... Погоню відновиться